

Länsstyrelsen
Västerbotten

1(5)

Datum
2015-06-17

Ärendebeteckning
424-2870-2015

Regeringskansliet
Miljödepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat. SMHI, Klimatologi Nr 12, 2015

Länsstyrelsen Västerbotten har fått ovanstående utredning på remiss av Miljödepartementet för synpunkter på förslagen eller materialet.

Utredningen är ett gediget och omfattande underlag om nuvarande och framtida risker och konsekvenser av ett förändrat klimat, kartläggning av vad som hänt sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen och framförallt förslag på åtgärder för klimatanpassning.

Ett flertal aktörer som på olika sätt arbetar med och/eller berörs av klimatanpassningsfrågan bland annat Länsstyrelsen Västerbotten har varit med i arbetet inför remissen och vi är i stort sett positiva av slutresultatet. Utredningen är omfattande och innehållsrik men ibland lite spretig och svår att överblicka vilket visserligen också åskådliggör komplexiteten med klimatanpassningsarbetet.

Länsstyrelsen Västerbotten har valt att koncentrera sina synpunkter på den Färdplan som presenteras och bilägger övriga kommentarer på åtgärderna i en Excelfil.

Sammanfattning

Enligt utredningen är de viktigaste slutsatserna för fortsatt arbete:

- Regelverk behöver anpassas, roller och ansvar samt strategier och mål måste tydliggöras
- Prioriterade forsknings- och utvecklingsinsatser, som fyller identifierade kunskapsbehov inklusive långtidsövervakning, behöver finansieras
- Kunskap, beslutstöd och prognos- och varningssystem behöver göras mertillgängliga
- Hur kostnader ska fördelas mellan olika aktörer och hur resurser till prioriterade åtgärder ska säkerställas, behöver klarläggas

Länsstyrelsen håller med om att detta är viktiga slutsatser och av vikt för fortsatt arbete med klimatanpassning. Länsstyrelsen anser dock att punkt 1

och 4 har något högre prioritet än övriga punkter även om de också är viktiga.

Länsstyrelsen delar utgångspunkten om att lokal och regional nivå är och bör vara i fokus eftersom huvuddelen av genomförandet utförs där samt att den nationella nivån måste säkerställa nationellt stöd (mål, strategi, regelverk, finansiering). Länsstyrelsen tycker att det är en bra idé att fortsätta att utveckla en sammanhållen politik för klimatanpassningsarbetet med tydligt ansvarstagande från stat och kommuner men där också företag och medborgare inkluderas. Länsstyrelsen delar också utredningens syn på länsstyrelsens roll som en tvärssektoriell kompetent och samlande regional aktör och välkomnar förslaget till resurstilldelning som möjliggör fortsatt satsning på att utveckla och konkretisera klimatanpassningsarbetet på regional nivå.

För övrigt anser Länsstyrelsen att de regionala och lokala perspektiven saknas i motsvarande grad i bakgrundsmaterialet och förslagen.

Allmänt

Utredningen är som ovan nämnt omfattande och det är ett gediget material. Utredningen har trots en svår och utmanande uppgift i mångt och mycket på ett bra sätt lyckats belysa olika aspekter av klimatanpassningsarbetet. Materialet är dock så omfattande och ibland spretigt att det blir svårt att på ett systematiskt sätt gå igenom materialet. För någon som inte är så insatt i området kan åtgärder till synes vara likartade och/eller besläktade och ställs dessutom till flera olika aktörer på olika nivåer. Det kan då bli svårt att överblicka vad som är bra eller rätt åtgärder eller om det finns andra lika angelägna åtgärder som saknas. Det faktum att det är så många olika förslag är både positivt och negativt. Vi står inför en stor utmaning då klimatanpassningsarbetet visserligen har kommit långt men faktiska åtgärder har inte genomförts i samma takt.

Länsstyrelsens uppfattning är att det saknas en ekonomisk sammanställning av åtgärdernas kostnader. Den skulle klargöra många frågetecken och också åtgärdernas omfattning och storlek. Merparten av åtgärdsförslagen handlar om planering och utredningar medan färre handlar om konkreta åtgärder. Mer fokus borde ligga på faktiska åtgärder.

Det är värt att notera att det finns en problematik med att utredningen tagits fram av en sektorsmyndighet som är huvudaktör och aktuell inom ett flertal av åtgärder. Länsstyrelsens uppfattning är att fortsatta analyser bör göras av en oberoende utredare.

Organisation

Klimatanpassning är ett av många verksamhetsområden som fordrar tvärs-sektoriellt arbete. Integration i befintliga processer och rutiner för både kommuner, länsstyrelser och myndigheter måste vara en utgångspunkt istället för att skapa parallella strukturer. Kunskapscentrum för varje myndighet för varje sakfråga är därför inte realistiskt.

Länsstyrelsen stödjer förslaget om att en utredning av ansvarsfrågan, med fokus på verksamhetsområde och sakfrågor, är fundamentalt och understryker att det behöver kopplas till både förslaget om en översyn av lagar och regler samt förslaget om en utredning av finansieringsfrågan.

Länsstyrelsen poängterar att det borde räcka långt med att skriva in uppdrag i instruktionen till samtliga berörda myndigheter i kombination med finansiering och krav på handlingsplan. En hel del av föreslagna åtgärder ingår redan i myndigheters verksamhet. Länsstyrelsen instämmer i att myndigheterna ska samordna arbetet internt och sinsemellan, men bedömer att det inte finns behov av en utpekad samordnande myndighet. Om regeringen ändå anser att en samordnande myndighet erfordras behöver denna fråga utredas i särskild ordning av en oberoende utredare. Detta för att skapa tydlighet vad gäller ansvar och roller. Som nämns i utredningen, och i många andra rapporter, så har ingen myndighet all den kompetens som krävs för att samordna klimatanpassningsarbetet i Sverige.

Länsstyrelsen stödjer förslaget om att den föreslagna strategin ska följas upp, men rekommenderar att det inte utförs av en av de aktiva myndigheterna, utan av en oberoende utredare.

Länsstyrelsernas arbete

Länsstyrelserna har nu haft i uppdrag att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet sedan 2009. Det har varit ett lyckat uppdrag och kunskapen och arbetet med klimatanpassning på regional nivå har kommit en bra bit på väg.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag 3:11 att Länsstyrelserna skall få en långsiktig finansiering för klimatanpassningsarbetet i länen. Länsstyrelsernas samordningsansvar finns visserligen skrivet i länsstyrelsernas regleringsbrev men en finansiering behöver säkerställas då det regionala stödet och aspekten har varit värdefull i arbetet. Länsstyrelsen vill dock påpeka ett sakfel på sid 11; länsstyrelsernas handlingsplaner är vägledande och inte styrande dokument.

Kommunernas arbete

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag med ett riktat ekonomiskt stöd till kommunerna. Det är något som har saknats tidigare och begränsat kommunernas klimatanpassningsarbete även om intresse och insikt om frågornas betydelse funnits. En kombination av lagstiftning och ekonomiskt stöd stärker alla kommuners möjlighet att arbeta förebyggande med konsekvenserna av klimatets förändringar. Länsstyrelsen delar dock inte uppfattning om fördelningen som är föreslagen. Olika delar av landet, både län och kommuner har olika behov, förutsättningar, utmaningar och möjligheter. Därmed har inte alla samma behov av statliga medel utan finansiering bör styras utifrån andra kriterier och parametrar.

Nationell strategi

Länsstyrelsen anser att en strategi behöver baseras på ansvarsfördelning, regelverk och finansiering för att vara användbar i nuläget. Därför behöver dessa frågor vara ordentligt utredda innan strategin tas fram.

Länsstyrelsen stödjer att strategin tas fram av en expertkommitté. Denna bör vara underställd Miljö- och Energidepartementet. Då klimatanpassningsarbetet har pågått under ett antal år är det konstruktivt att framtagandet av strategin sker i bred samverkan med nyckelaktörer för att få större relevans och genomslagskraft.

Finansiering

Länsstyrelsen instämmer med utredningens förslag att det är av största vikt att finansieringsfrågan utreds, för att tydliggöra roller, ansvar och resurser. Annars finns det risk att berörda verksamheter, myndigheter och kommuner endast avvaktar pga. oklara ansvars- och finansieringsförhållanden.

Regelverk

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag om att tydliggöra i en utredning vilka regelverk som är problematiska, var målkonflikter uppstår. Det är också angeläget för aktörer att kunna tolka och använda existerande lagar, de som är dagens verktyg, inom det relativt nya verksamhetsområdet klimatanpassning.

Övrigt

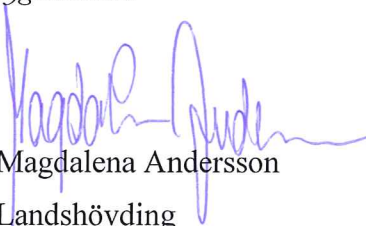
Länsstyrelsen anser att utredningen inte är heltäckande utan att kunskapen kring en hel del sakfrågor behöver utvecklas, se bland annat länsstyrelsernas förslag till åtgärder i de regionala handlingsplanerna liksom övriga myndigheters underlag till Kontrollstation 2015. Okunskapen gäller i hög grad synergieffekter och konsekvenser för komplexa system i naturen som påverkar biologisk mångfald och ekosystemens tjänster, förutom sakfrågor om folkhälsa, grundvattenbildning och fuktskador på svenska byggnadsmaterial.

Detta gäller även konsekvenser och påverkan av klimatanpassningsåtgärder i sig.

Länsstyrelsen framhåller att rapportens förslag för vissa områden är sammantaget otillfredsställande, exempelvis de areella näringarna. Den framtida konkurrensen om vatten, till exempel mellan dricksvattenförsörjning och livsmedelsproduktion, är inte heller tillräckligt utrett.

I takt med att kunskapsunderlagen utvecklas följer behoven av konkret vägledning, verktyg och metoder. Ett stort hinder för implementering är, förutom vad som nämnts ovan, bristande insikt om frågans aktualitet. Därför är det relevant att fortsätta med breda utbildningsinsatser.

I handläggningen av detta yttrande bar, förutom undertecknade, representanter från Länsstyrelsens i saksfrågan berörda enheter deltagit såsom Livsmiljöenheten, Naturvårdsenheten, Miljöenheten, Miljöanalysenheten, Regional Tillväxt, Samhällsutvecklingenheten, Landsbygdsenheten.

Magdalena Andersson
Landshövding

Tina Holmlund
Samordnare klimatanpassning

